

Uwagi ogólne

Dział prezentuje statystyczną charakterystykę problemów zagrożenia i ochrony środowiska oraz gospodarki wodnej.

1. Informacje o **stanie i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o nową ewidencję gruntów wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

Nowa ewidencja gruntów wprowadziła różnice zakresowe w stosunku do lat poprzednich, polegające głównie na włączeniu do użytkowności: gruntów rolnych zabudowanych (dotychczas ujmowanych w pozycji grunty zabudowane i zurbanizowane), gruntów pod stawami (ujmowanych w pozycji wody śródlądowe stojące) oraz rowów (które stanowiły odrębną pozycję).

Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst, Dz. U. 2004, Nr 121, poz. 1266), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I—III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV—VI wytworzone z gleb organicznych, nie uwzględnia natomiast gruntów klas V—VI wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego.

Klasy bonitacyjne użytków rolnych określają jakość użytków rolnych pod względem przydatności do produkcji rolniczej; klasa I oznacza najwyższą wartość rolniczą, klasa VI — najniższą. Grunty przeznaczone pod zalesienia oznaczono symbolami: orne — RZ; pastwiska — PsZ.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

General notes

Chapter presents statistical characteristics of threats to environment, environment protection and water management.

1. Information regarding the **status and use of voivodship land** is classified according to ownership and register groups, according to a new land register as a result of the decree of the Minister of the Ministry of Regional Development and Construction from 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws, No. 38, item 454).

A new land register introduced differences in regard to scope in relation to previous years, primarily consisting in the inclusion of built-up agricultural land (which to date was included in the item "built-up and urbanised land"), land under ponds (included in the item "standing inland water") as well as ditches (which accounted for a separate item), in agricultural land.

Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees collected, based on the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text in the Journal of Laws No. 121, item 1266), which protects all agricultural land included in quality classes I—III, as well as agricultural land included in quality classes IV—VI, comprised of organic soils. It does not, however, include land of V—VI quality classes, originating from mineral-derived soils.

Quality classes of agricultural land describe the quality of land in terms of value to agricultural production; class I corresponds to the highest agricultural value and class VI to the lowest. Land designated for afforestation is given the following symbols: RZ — for arable land and PsZ — for pastures.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

Development of reclaimed land is based on

Zagospodarowanie gruntów zrehabilitowanych polega na wykonaniu odpowiednich zabiegów umożliwiających wykorzystanie tych gruntów dla celów rolniczych, leśnych, komunalnych i innych.

3. Informacje o poborze wody dotyczą:

- 1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybołówstwem i rybactwem)” — jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków. Dane o poborze wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności nie obejmują wód pochodzących z odwadniania zakładów górniczych odprowadzonych do odbiornika bez wykorzystania;
- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napelnianie i uzupełnianie stawów rybnych” — jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” — wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itd.).

4. Stan czystości rzek podaje się w oparciu o wyniki badań monitoringowych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 II 2004 r. (Dz. U. Nr 32, poz. 284) klasyfikacja dla prezentowania stanu wód powierzchniowych obejmuje 5 klas jakości tych wód:

klasa I – wody o bardzo dobrej jakości; spełniają wymagania określone dla wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia,

klasa II - wody dobrej jakości; spełniają w odniesieniu do większości wskaźników jakości wody wymagania określone dla wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia,

klasa III – wody zadowalającej jakości; mogą być wykorzystane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia po jej uzdatnieniu,

klasa IV – wody niezadowolającej jakości; mogą być wykorzystane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia po jej uzdatnieniu,

klasa V – wody złej jakości; nie spełniają wymagań dla wód powierzchniowych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Określenia jakości wód dokonuje się dla poszczególnych punktów pomiarowych.

5. Informacje o ocenie sanitarnej wodocią-

undertaking appropriate measures, which enable to use that land for agricultural, forest, municipal and other purposes.

3. Information regarding water withdrawal concerns:

- 1) *in the item “for production purposes (excluding agriculture, hunting, forestry and fishing)” — organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of waste water annually. Data regarding water withdrawal for needs of the national economy and population do not include water coming from irrigation of mines, which is discharged to reservoir without further use;*
- 2) *in the item “irrigation in agriculture, forestry and fishing as well as filling and completing fishponds” — agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area;*
- 3) *in the item “exploitation water-line system” — all entities responsible for the management of the water-line system (including housing co-operatives, water companies, waterworks and workplaces).*

4. Purity for the surface rivers is specified according to the results of monitoring surveys.

According to the decree of the Minister of the Environment dated 11 II 2004 (Journal of Laws No. 32, item 284) classification for presentation the condition of surface waters includes 5 quality classes:

class I – waters of very good quality which meet the requirements specified for the surface waters used to supply population with water for consumption,

class II – waters of good quality which meet the requirements in respect of the majority of water quality indicators specified for the surface waters used to supply population with water for consumption,

class III – waters of satisfactory quality which can be used to supply population with water designated for consumption after its treatment,

class IV – waters of unsatisfactory quality which can be used to supply population with water for consumption after its treatment,

class V – waters of bad quality which do not meet the requirements for surface waters used to supply population with water for consumption.

The quality of water has been defined for specific control points.

5. Information concerning the sanitary evaluation of waterworks as well as the quality of the

gów oraz jakości wody pobieranej z tych urządzeń opracowywane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 III 2007 r. w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia dla ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417). Dane opracowano na podstawie wyników badań terenowo-laboratoryjnych wykonanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne. Na podstawie wyników analiz fizykochemicznych i badań bakteriologicznych wyróżnia się dwie kategorie urządzeń - dostarczających wodę dobrą (tj. odpowiadającą wymaganiom sanitarnym) i dostarczające wodę złą (tj. niespełniającą wymagań sanitarnych).

6. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnię ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi, lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi; jak również łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczenia** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód powierzchniowych oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje

water drawn from these facilities are compiled in accordance with the Decree of the Minister of Health, dated 29 III 2007 regarding the requirements quality of water supplied to the population for consumption (Journal of Laws No. 61, item 417). Data were compiled on the basis of field and laboratory test results conducted by sanitary-epidemiological stations. On the basis of physical-chemical analyses and bacteriological tests two following categories of facilities of water withdrawal are distinguished: supplying good quality water (i.e. meeting sanitary requirements) and bad quality water (i.e. not meeting sanitary standards).

6. Data regarding **waste water** concern waste water discharged into waters or into the ground by entities described in item 3, points 1) and 3). Data regarding **equipment of waste water treatment plants** concerns the same entities.

Waste water requiring treatment is understood as waste water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground, or sewerage systems of entities engaged in production (including polluted cooling water and water from mine drainage and constructions), other entities as well as households.

Cooling water comprises waste water with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- is discharged in surface waters by a separate sewerage system,
- the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,
- the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C as well as other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.

Data regarding **treated waste water** concern waste water treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogene removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of waste water is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of waste water consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of waste water occurs through mineralisation processes caused by microorganisms in the natural water environment

w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiającą zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczne i chemiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni oczyszczających ścieki z miast i wsi.

7. Informacje o źródłach i wielkości **emisji przemysłowych zanieczyszczeń powietrza** oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych w uzgodnieniu z Ministrem Środowiska na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarce korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami.

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymana corocznie, co w zasadzie zapewnia porównywalność, może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą: pyłów ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych.

Dane o emisji pyłów i gazów obejmują emisję zorganizowaną oraz niezorganizowaną.

(e.g. through agricultural use of waste water, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from sewage.

Increased biogene removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

Graduated mechanical and biological or mechanical and chemical treatment, of discharging waste water was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data on **municipal waste water treatment plants** concern those of them, which are used to treat waste water drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewerage systems. Data do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported waste water (i.e., waste water treatment plants not working within sewerage network).

Data concerning the population using waste treatment plants is given on the basis of surveys of the Central Statistical Office based on estimates of the number of population using waste water treatment plants treating urban and rural waste.

7. Information regarding the sources and amounts of **industrial atmospheric pollutant emissions** as well as the **equipment reducing such pollutants and the effects of its utilization** concerns organizational entities established in the agreement the Minister of the Ministry of Environment on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40) with later amendments.

The established group of surveyed entities maintained annually which, in principle, assures comparability may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding **particulate emission** concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding **gas emission** concern: sulphur dioxide, carbon monoxide, carbon dioxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants.

Data regarding particulate and gas emission include organized and disorganized emission.

Due to the high absolute values which characterise the emission of **carbon dioxide** the indica-

Ze względu na to, że wielkość emisji **dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

8. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii określonych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251), których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o odpadach za lata 2000 i 2001 opracowane zostały na podstawie klasyfikacji odpadów zgodnej z Europejskim Katalogiem Odpadów, a od 2002 r. zgodnie z katalogiem odpadów (wprowadzonym w życie 1 I 2002 r.) opartym o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 I 2002 r.

Informacje **o ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska. Unieszkodliwianiem odpadów jest także składowanie odpadów na składowiskach.

Magazynowanie odpadów to czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub nieszkodliwianiem.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zrehabilitowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały

tor of reduction of gas pollutants was calculated and presented **with exclusion of carbon dioxide emission**.

The emission volumes of different pollutant types from various sources were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance, based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

8. Waste shall mean any substance or object in one of the categories listed in Annex I to the Act of 27 IV 2001 on Waste (uniform text in Journal of Laws 2007 No. 39, item 251), which the holder thereof discards or intends or is required to discard.

Information regarding waste for the years 2000 and 2001 was compiled on the basis of a classification of waste in accordance with the European Waste Catalogue, since 2002 on the basis of a catalogue of waste (introduced 1 I 2002), based on List of Waste introduced into legislation of the European Union 1 I 2002.

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Recovery of waste shall mean any operations which do not endanger human life and health or the environment, consisting in the use of waste in whole or in part, or leading to extraction and use of substances, materials or energy.

Treatment of waste shall mean the submission of waste to the processes of biological, physical or chemical treatment as a result of which the nature of waste does not pose risks to human life and health or the environment. Storing waste on landfill areas is also a method of rendering waste harmless.

Waste storage shall mean temporary waste storage or collection prior to its transport, recovery to treatment.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas (landfills, waste dumps, sludge tanks) of the plant generating it or to other areas.

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result depositing it during the reporting and previous years.

Reclaimed waste disposal sites are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics

przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowej poprzez między innymi właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

9. Dane o odpadach komunalnych dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

10. Ochrona przyrody i krajobrazu polega na tworzeniu parków narodowych i rezerwatów przyrody, uznaniu za pomniki przyrody poszczególnych tworów przyrody i ich skupień, wprowadzeniu ochrony gatunkowej roślin i zwierząt zagrożonych w swym byciu lub rzadko występujących, tworzeniu parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu i innych form ochrony, jak: stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, użytki ekologiczne.

Parki narodowe są najwyższą formą ochrony przyrody tworzoną w celu zachowania w niezmiennym stanie najbardziej cennych fragmentów przyrody.

Rezerwat przyrody jest obszarem, na którym zachowane są w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych lub krajobrazowych.

Parki krajobrazowe są przestrzennie wydzielonymi obszarami o ściśle określonych granicach, poddanymi ochronie ze względu na nieprzeciętne właściwości naturalne środowiska przyrodniczego oraz wysokie walory estetyczne i turystyczne krajobrazu. Na terenie parku obowiązuje zakaz lokalizacji inwestycji, które powodują degradację środowiska.

Obszar chronionego krajobrazu jest przestrzennie wydzieloną jednostką o ściśle określonych granicach, poddaną ochronie ze względu na mało zniekształcone środowisko przyrodnicze, zachowujące zdolności równowagi biologicznej. Na obszarach chronionego krajobrazu zabronione jest fizyczne i chemiczne zanieczyszczanie środowiska.

Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do udostępnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych oraz fragmenty eksploatowanych i nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe wyznacza się w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego, dla

or regulating waterways were carried out.

9. Data on municipal waste concern waste generated in households or by other waste producers (excluding hazardous waste) which on the account of its character and composition is similar to waste from households.

Information on municipal waste is issued in accordance with the regulation of Minister of Environment of 27 IX 2001 concerning catalogue of waste (Journal of Laws No. 112, item 1206).

10. Nature and landscape protection consists in creating national parks and nature reserves, acknowledging individual natural objects or their clusters as natural monuments, introducing protection for endangered or rare species of flora and fauna, creating scenic parks, protected landscape areas and other forms of protection such as: documentation sites, natural and scenic complexes and ecological areas.

National parks are the highest form of environmental protection, created for the purpose of maintaining the most valuable natural areas.

A **nature reserve** is an area in which defined species of flora and fauna and elements of inanimate nature, having a significant scientific, natural, cultural or scenic value, are maintained in their natural or insignificantly altered ecosystems.

Scenic parks are areas with strictly defined boundaries, subject to protection due to the outstanding properties of their natural environment as well as the high aesthetic and tourist value of the landscape. Investment activities which result in a degradation of the natural environment are prohibited in these parks.

Area of protected landscape are areas with strictly defined boundaries, subject to protection due to the relatively unchanged natural environment and capable of maintaining a biological balance. Physical and chemical pollution of the natural environment is prohibited in these areas.

Documentation sites are sites where geological formations, fossil accumulations or mineral objects occur as well as exploited and discarded opencast and underground workings which are not visible on the surface or can be rendered accessible and are important for scientific and educational reasons.

Natural and scenic complexes are created for the purpose of protecting extremely valuable fragments of the natural and cultural environment and preserving their aesthetic values.

Ecological areas comprise the remains of ecosystems which are worthy of protection and having a significance in maintaining unique gene

zachowania jego wartości estetycznych.

Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów siedliskowych, jak: naturalne zbiorniki wodne, źródłone i źródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp.

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody lub ich skupiska chronione ze względu na szczególne wartości naukowe, kulturowe, historyczno-pamiętkowe oraz swoiste cechy krajobrazu.

11. Fundusze ekologiczne (Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych) są to fundusze tworzone z **opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian**, tj. kwot pieniężnych pobieranych za emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów, usuwanie drzew lub krzewów oraz za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, opłat za wyłączenie gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz z **kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska**, a także innych kwot ustalonych przez terenowe organy administracji rządowej oraz samorządowej. Środki funduszy przeznaczone są na finansowanie w całości lub w części działalności związanej z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

12. Dane o wydatkach inwestycyjnych i efektach rzeczowych inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urzędzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych Dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską (EUROSTAT).

pools and settlement typology, such as: natural water basins, field and forest ponds, tree and bush clusters, swamps, peat-bogs, dunes, areas of unused flora, old river-beds, rock outcrops, scarps, gravel-banks, etc.

Nature monuments are individual natural objects, or their clusters, protected due to their scientific, cultural, historic and commemorative values as well as due to their unique landscape characteristics.

11. Ecological funds (Environmental Protection and Water Management Funds and Agricultural Land Protection Fund) are funds created from income originating from **fees for the use of the natural environment and for introducing changes to it**, i.e.: payments collected for releasing air pollutants, storing waste, the removal of trees and bushes as well as for the abstraction and use of water and releasing sewage into water or the ground, payments for designating agricultural land for non-agricultural purposes, **finances for violating the requirements of environmental protection** as well as other payments established by regional divisions of the state and local self-government administration. These funds are used to finance, in part or in full, activity connected with environmental protection and water management.

12. Data regarding investment expenditures and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union (EUROSTAT).

TABL. 1 (7) **POWIERZCHNIA GEODEZYJNA^a WOJEWÓDZTWA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA**
Stan w dniu 1 I
GEODETIC AREA^a OF THE VOIVODSHIP BY DIRECTION OF USE
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006		2011		2012		przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do roku 2011 increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2011	SPECIFICATION
	w ha <i>in ha</i>	na 1 mieszkańca w ha per capita <i>in ha</i>	w ha <i>in ha</i>	na 1 mieszkańca w ha per capita <i>in ha</i>	w ha <i>in ha</i>	na 1 mieszkańca w ha per capita ^b <i>in ha</i>		
POWIERZCHNIA OGÓLNA^c	1170995	0,91	1171050	0,91	1171050	0,92	0	TOTAL AREA^c
Użytki rolne	760895	0,59	754466	0,59	753651	0,59	-815	<i>Agricultural land</i>
grunty orne	568823	0,44	547925	0,43	546686	0,43	-1239	<i>arable land</i>
sady	18812	0,01	31493	0,02	32292	0,03	799	<i>orchards</i>
łąki trwałe	96002	0,07	95353	0,07	94888	0,07	-465	<i>permanent meadows</i>
pastwiska trwałe	45101	0,04	43942	0,03	43799	0,03	-143	<i>permanent pastures</i>
grunty rolne zabudowane	25238	0,02	28292	0,02	28483	0,02	191	<i>agricultural built-up land</i>
grunty pod stawami	3202	0,00	3873	0,00	3889	0,00	16	<i>land under ponds</i>
grunty pod rowami	3717	0,00	3588	0,00	3614	0,00	26	<i>land under ditches</i>
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	340034	0,26	345452	0,27	346045	0,27	593	<i>Forest land as well as woody and bushy land</i>
las	328956	0,26	332487	0,26	332980	0,26	493	<i>forests</i>
grunty zadrzewione i zakrzewione	11078	0,01	12965	0,01	13065	0,01	100	<i>woody and bushy land</i>
Grunty pod wodami powierzchniowymi	8137	0,01	8689	0,01	8694	0,01	5	<i>Lands under surface waters</i>
płynącymi	6669	0,01	7511	0,01	7548	0,01	37	<i>flowing</i>
stojącymi	1468	0,00	1178	0,00	1146	0,00	-32	<i>standing</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 72. b Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2005, 2010 i 2011; patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 12 na str. 28. c Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi).

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a See general notes, item 1 on page 72. b Population as of 31 XII for the years 2005, 2010 and 2011 respectively; see general notes to the Yearbook, item 12 on page 28. c Land area (including inland waters).

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 1 (7) **POWIERZCHNIA GEODEZYJNA^a WOJEWÓDZTWA WEDŁUG KIERUNKÓW WYKORZYSTANIA (dok.)**
Stan w dniu 1 I
GEODETIC AREA^a OF THE VOIVODSHIP BY DIRECTION OF USE (cont.)
As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006		2011		2012		przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do roku 2011 increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2011	SPECIFICATION
	w ha in ha	na 1 mieszkańca w ha per capita in ha	w ha in ha	na 1 mieszkańca w ha per capita in ha	w ha in ha	na 1 mieszkańca ^b w ha per capita ^b in ha		
Grunty zabudowane i zurbanizowane...	50044	0,04	52204	0,04	52433	0,04	229	Built-up and urbanized areas
tereny mieszkaniowe	6879	0,01	7910	0,01	8022	0,01	112	residential areas
tereny przemysłowe	3533	0,00	3670	0,00	3645	0,00	-25	industrial areas
inne zabudowane.	3686	0,00	4267	0,00	4292	0,00	25	other built-up
zurbanizowane niezabudowane.	882	0,00	915	0,00	959	0,00	44	urbanized built-up
rekreacji i wypoczynku.....	1618	0,00	1546	0,00	1535	0,00	-11	recreational and rest
tereny komunikacyjne	13245	0,02	31652	0,02	31699	0,02	47	transport areas
drogi.....	26223	0,02	26595	0,02	26667	0,02	72	roads
kolejowe.....	4822	0,00	4857	0,00	4835	0,00	-22	railway
inne.....	200	0,00	200	0,00	197	0,00	-3	other
użytki kopalne	2201	0,00	2244	0,00	2281	0,00	37	minerals
Użytki ekologiczne	320	0,00	332	0,00	337	0,00	5	Ecological areas
Nieużytki	9058	0,01	8666	0,01	8670	0,01	4	Wasteland
Tereny różne	2507	0,00	1241	0,00	1220	0,00	-21	Miscellaneous land

a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 72. b Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2005, 2010 i 2011; patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 12 na str. 28.

Ź r ó d ł o: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

a See general notes, item 1 on page 72. b Population as of 31 XII for the years 2005, 2010 and 2011 respectively; see general notes to the Yearbook, item 12 on page 28.

S o u r c e: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (8) **GRUNTY ROLNE I LEŚNE WYŁĄCZONE Z PRODUKCJI ROLNICZEJ I LEŚNEJ^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND
DESIGNATED FOR NON-FOREST^a PURPOSES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
	w ha		in ha		
OGÓŁEM.....	168	649	59	91	GRAND TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Grunty rolne.....	150	637	41	65	Agricultural land
Grunty leśne.....	18	12	18	26	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	64	45	29	44	Residential areas
Na tereny przemysłowe.....	67	10	2	13	Industrial areas
Na tereny komunikacyjne.....	11	3	1	4	Transport land
Pod użytki kopalne.....	16	11	17	15	Minerals
Pod zbiorniki wodne.....	-	558	-	-	Water reservoirs
Inne.....	10	22	11	14	Other

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie gruntów rolnych — dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w zakresie gruntów leśnych — dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to agricultural land — data of the Ministry of Agriculture and Rural Development; in regard to forest land — data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (9) **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
	w ha		in ha		
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII).....	2964	2926	3383	3381	Land requiring reclamation (as of 31 XII)
zdewastowane.....	2904	2862	3326	3359	devastated
zdegradowane.....	60	64	57	22	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultwowane.....	13	34	29	1	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze.....	5	-	17	1	agricultural
leśne.....	1	34	12	-	forest
zagospodarowane.....	-	32	-	-	managed

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (10) **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	1118,5	941,1	1403,5	1373,6	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem i rybactwem) — z ujęć własnych	1020,7	789,3	1272,7	1241,9	90,4	Production (excluding agriculture, hunting, forestry and fishing) — from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	1007,0	777,5	1263,5	1233,2	89,8	surface
podziemne	10,0	6,9	6,6	6,5	0,5	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	38,5	84,0	75,0	75,0	5,5	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	59,3	67,8	55,8	56,7	4,1	Exploitation water-line system ^a
wody: powierzchniowe	2,2	11,0	0,7	0,8	0,1	waters: surface
podziemne	57,1	56,9	55,2	55,9	4,1	underground

^a Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.
^a Water withdrawal by intakes before entering the water system.

TABL. 5 (11) **ZUŻYCIENIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	1102,9	914,3	1385,6	1358,4	100,0	TOTAL
Przemysł.....	1016,6	787,6	1269,5	1239,2	91,2	Industry
w tym na cele produkcyjne.....	1010,8	787,6	1268,2	1237,9	91,1	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	38,5	84,0	75,0	75,0	5,5	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	47,8	42,7	41,1	44,2	3,3	Exploitation water-line system ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. ^b Excluding water consumption for industrial purposes from water-line system of gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (12) **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIEŃ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha.....	40	-	-	-	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napelnianych stawów rybnych ^b w ha.....	1950	2532	2927	2923	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	38476	84030	75031	74995	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych....	2	-	-	-	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha.....	0,1	-	-	-	per 1 ha
do napelniania i uzupełniania stawów rybnych.....	38474	84030	75031	74995	for filling and completing fish ponds
na 1 ha.....	19,7	33,2	25,6	25,7	per 1 ha

a O powierzchni co najmniej 20 ha. b O powierzchni co najmniej 10 ha. c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.
a Area of 20 ha and more. b Area of 10 ha and more. c Including water withdrawal for waste waters irrigation.

TABL. 7 (13) **STAN EKOLOGICZNY WIĘKSZYCH RZEK W 2011 R.**
ECOLOGICAL CONDITION OF MAJOR RIVERS IN 2011

Rzeki ^a Rivers ^a	Punkt pomiarowo kontrolny Control point	Km biegu rzeki ^b Km of the river ^b	Stan ekologiczny Ecological condition
ZLEWNIA NIDY			
Brzeźnica.....	Borszowice	0,5	III
Czarna Nida.....	Tokarnia	5,8	IV
Mierzawa.....	Pawłowice	2,0	III
Nida.....	Nowy Korczyn	6,1	III
	Żerniki	99,0	III
Nidzica.....	Piotrowice	3,6	III
ZLEWNIA NIDZICY			
Nidzica.....	Piotrowice	3,6	III
ZLEWNIA KOPRZYWIANKI ^c			
Koprzywianka.....	Andruszkowice	2,1	IV ^c
ZLEWNIA STRZEGOMKI			
Strzegomka	Połaniec-Osiek (droga)	3,8	III
ZLEWNIA WISŁY			
Wisła.....	Opatowiec	861,0	III
	Sandomierz	268,4	II ^c

a Uszeregowane w porządku hydrograficznym. b Od ujścia rzeki. c W 2010 r.

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach.

a Listed according to hydrographic order. b From the estuary of the river. c In 2010.

Source: data of the Voivodship Inspectorate of Environmental Protection in Kielce.

TABL. 7 (13) **STAN EKOLOGICZNY WIĘKSZYCH RZEK W 2011 R. (dok.)**
PURITY OF MAJOR RIVERS IN 2011 (cont.)

Rzeki ^a Rivers ^a	Punkt pomiarowo kontrolny Control point	Km biegu rzeki ^b Km of the river ^b	Stwierdzona klasa czystości Ascertained quality class
ZLEWNIA KAMIENNEJ ^c			
Kamienna	Bzin	112,3	III
	Michałów	85,0	IV
	Nietulisko	67,7	IV
	Krasków	48,0	IV
Kamionka.....	Ostrowiec Św.	0,5	IV
Lubianka.....	Uj. do Kamiennej	0,8	III
ZLEWNIA PILICY			
Barbarka.....	Skórnice	13,5	II
Czarna Maleniecka.....	Maleniec	34,1	II
Krasna	Stara Wieś	0,4	II

a Uszeregowane w porządku hydrograficznym. *b* Od ujścia rzeki. *c* W 2010 r.

Źródło: dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach.

a Listed according to hydrographic order. *b* From the estuary of the river. *c* In 2010.

Source: data of the Voivodship Inspectorate of Environmental Protection in Kielce.

TABL. 8 (14) **JAKOŚĆ WODY DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA Z WODOCIĄGÓW W 2011 R.**
QUALITY OF WATER SUPPLIED TO THE POPULATION FOR CONSUMPTION FROM WATERWORKS IN 2011

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^a — w % ludności korzystającej z urządzeń — zaopatrywana w wodę <i>Population ^a — in % of population using facilities — supplied with water</i>		SPECIFICATION
	odpowiadającą wymaganiom sanitarnym <i>meeting sanitary requirements</i>	nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym <i>not meeting sanitary requirements</i>	
Wodociągi o wydajności w m³/d:			Waterworks with a capacity of m³/24h:
poniżej 100	99,1	0,9	<i>below 100</i>
100 — 1000	93,4	6,7	<i>100 — 1000</i>
1001 — 10000	97,4	2,6	<i>1001 — 10000</i>
10001 i więcej	100,0	-	<i>10001 and more</i>

a Według szacunków.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

a Estimated data.

Source: data of the Ministry of Health.

TABL. 9 (15) **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTE WATER DISCHARGED INTO WATERS
OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in per-cent	
OGÓŁEM	1062,3	825,9	1334,2	1304,0	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	1024,5	795,2	1301,3	1271,2	97,5	<i>discharged directly by plants^a</i>
w tym wody chłodnicze.....	1001,9	774,0	1258,5	1227,4	96,6	<i>of which cooling water discharged through sewerage system</i>
odprowadzone siecią kanalizacyjną.....	37,8	30,6	32,9	32,8	2,5	<i>Of which waste water requiring treatment</i>
W tym ścieki wymagające oczyszczania.....	60,5	51,9	75,7	76,5	5,9	<i>treated</i>
oczyszczane.....	57,5	49,1	51,4	56,7	4,4	<i>mechanically</i>
mechanicznie.....	19,0	15,4	14,8	17,5	1,3	<i>chemically</i>
chemicznie.....	0,4	0,2 ^b	3,0 ^b	3,4 ^b	0,3	<i>biologically</i>
biologicznie.....	22,0	19,0	20,2	8,6	0,7	<i>with increased biogene removal (disposal)</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów.....	16,1	14,4	13,3	27,3	2,1	<i>untreated</i>
nieoczyszczane.....	3,0	2,8	24,4	19,8	1,5	<i>discharged directly by plants</i>
odprowadzone bezpośrednio z zakładów.....	2,1	2,8	24,3	19,8	1,5	<i>discharged through sewerage system</i>
odprowadzone siecią kanalizacyjną.....	1,9	-	0,0	0,0	0,0	

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi. b Dotyczy tylko ścieków przemysłowych. c Mniejsza ilość ścieków nieoczyszczanych ogółem od odprowadzonych wynika z szacunkowych metod określania ilości ścieków komunalnych odprowadzonych siecią kanalizacyjną.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions and waste water basins. b Refers only to industrial waste water. c The lesser amount of total untreated than discharged waste water is a result of estimate method of measurement of municipal waste water discharged through sewerage system.

TABL. 10 (16) **JEDNOSTKI^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES^a DISCHARGING WASTE WATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTE WATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

JEDNOSTKI	2000	2005	2010	2011	ENTITIES
OGÓŁEM	86	70	69	73	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania.....	53	40	34	37	<i>Discharging waste water directly into waters or into the ground requiring treatment</i>
wyposażone w oczyszczalnię ścieków.....	47	37	27	30	<i>possessing waste water treatment plants</i>
o wystarczającej przepustowości.....	44	35	22	26	<i>with sufficient capacity</i>
o niewystarczającej przepustowości.....	3	2	5	4	<i>with insufficient capacity not possessing waste water treatment plants</i>
bez oczyszczalni ścieków.....	6	3	7	7	<i>Discharging waste water into sewerage system (not possessing waste waters treatment plants)</i>
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków).....	33	30	35	36	

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.
a Excluding enterprises and water-sewerage treatment plants.

TABL. 11 (17) **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTE WATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne <i>Mechanical</i>	Chemiczne <i>Chemical</i>	Biologiczne <i>Biological</i>	Z podwyższonym usuwaniami biogenów <i>With increased biogene removal (disposal)</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych						Industrial waste water treatment plants
Liczba						<i>Number</i>
2000	50	24	2	23	1	
2005	41	18	1	19	3	
2010	41	24	2	14	1	
2011	45	26	2	16	1	
Przepustowość w dam ³ /d.....						<i>Capacity in dam³/24h</i>
2000	103,0	87,2	2,0	13,7	0,1	
2005	108,4	86,1	1,9	18,2	2,2	
2010	211,2	198,7	6,8	5,6	0,0	
2011	216,7	200,4	10,3	5,9	0,0	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a						Municipal^a waste water treatment plants
Liczba						<i>Number</i>
2000	63	4	2	39	18	
2005	93	-	x	60	33	
2010	108	-	x	71	37	
2011	109	-	x	73	36	
Przepustowość w dam ³ /d.....						<i>Capacity in dam³/24h</i>
2000	248,2	0,8	0,6	106,5 ^b	140,3	
2005	229,3	-	x	109,3 ^b	120,0	
2010	231,0	-	x	116,4 ^b	114,7	
2011	213,1	-	x	47,4	165,7	
Ludność korzystająca ^c z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem						<i>Population using^c waste water treatment plants in % of total population</i>
2000	41,2	0,4	0,4	20,8	19,7	
2005	47,4	-	x	23,8	23,6	
2010	48,9	-	x	25,5	23,4	
2011	51,1	-	x	12,5	38,6	

a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej; patrz uwagi ogólne ust. 6 na str. 74. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Na podstawie szacunków; patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 12 na str. 28.

a Treatment plants of urban and rural areas working on sewerage system; see general notes item 6 on page 74. b Refers to equipment for biological treatment. c Estimated data; see general notes to the Yearbook, item 12 on page 28.

TABL. 12 (18) **EMISJA I REDUKCJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF INDUSTRIAL AIR POLLUTANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza^a (stan w dniu 31 XII).....	59	64	77	81	Plants generating substantial air pollution^a (as of 31 XII)
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>of which possessing systems to reduce the emission of:</i>
pyłowych.....	55	55	64	68	<i>particulates</i>
gazowych.....	6	7	6	5	<i>gases</i>
nieposiadające wyników pomiarów:					<i>without the results of measurements of:</i>
emisji:					<i>emission:</i>
pyłów.....	11	12	10	14	<i>particulates</i>
gazów.....	12	15	11	14	<i>gases</i>
emisji.....	45	55	63	69	<i>emission</i>
Emisja zanieczyszczeń:					Emission of pollutants:
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowych.....	8,8	4,5	2,8	2,7	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw.	6,5	3,5	1,8	1,6	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla).....	85,5	60,7	78,1	87,8	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki.....	48,7	22,4	17,2	14,9	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla.....	12,1	20,4	40,5	49,1	<i>carbon monoxide</i>
tlenki azotu.....	23,7	17,3	19,4	20,8	<i>nitrogen oxides</i>
na 1 km ² w t/r:					<i>per 1 km² t/y:</i>
pyłowych.....	0,8	0,4	0,2	0,2	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla).....	7,3	5,2	6,7	7,5	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					Pollutants retained in pollutant reduction systems:
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowe.....	1554,0	1330,4	1499,6	1227,3	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla).....	29,1	29,0	67,9	65,0	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych.....	99,4	99,7	99,8	99,8	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla).....	25,4	32,3	46,5	42,5	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.
a Emitting particulates, gases or particulates and gases.

TABL. 13 (19) **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIE UCIAŻLIWYCH**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS ESPECIALLY NOXIOUS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multicyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others	
URZĄDZENIA — stan w dniu 31 XII EQUIPMENT — as of 31 XII							
OGÓŁEM.....	2000	208	48	363	36	38	19
TOTAL	2005	161	40	431	29	50	21
	2010	158	56	480	26	24	19
	2011	163	58	487	26	23	10
Skuteczność: Efficiency:							
niska.....	2000	7	8	20	-	7	x
low	2005	8	7	23	-	2	x
	2010	19	6	37	-	-	x
	2011	22	6	43	-	-	x
średnia.....	2000	89	18	55	-	12	x
moderate	2005	40	11	68	-	31	x
	2010	41	16	55	-	6	x
	2011	46	17	44	-	6	x
wysoka.....	2000	112	22	288	36	19	x
high	2005	113	22	340	29	17	x
	2010	98	34	388	26	18	x
	2011	95	35	400	26	17	x

PRZEPIY W GAZÓW ODLOTOWYCH w dam³/h
WASTE GAS FLOW in dam³/h

OGÓŁEM.....	2000	5177	1083	7380	10138	496	4662
TOTAL	2005	3474	1338	16297	8591	622	4595
	2010	3125	1925	10364	8763	236	4631
	2011	3275	2028	8911	9023	233	79
Skuteczność: Efficiency:							
niska.....	2000	271	172	822	-	72	x
low	2005	229	125	201	-	33	x
	2010	239	104	304	-	-	x
	2011	306	104	230	-	-	x
średnia.....	2000	1812	187	1425	-	207	x
moderate	2005	618	641	1756	-	434	x
	2010	677	377	1034	-	82	x
	2011	738	438	721	-	82	x
wysoka.....	2000	3094	724	5133	10138	217	x
high	2005	2627	572	14340	8591	155	x
	2010	2209	1444	9026	8763	154	x
	2011	2231	1486	7960	9023	151	x

TABL. 14 (20) **ODPADY^a WYTWORZONE I NAGROMADZONE ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
GENERATED AND ACCUMULATED WASTE^a AND THEIR STORAGE YARDS AREAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	37	51	64	62	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t.....	1913,9	1598,6	1963,8	1876,8	Waste generated (during the year) in thous. t
poddane odzyskowi ^b	1255,1	1136,0	1902,9	1829,4	recovered ^b
unieszkodliwione	480,3	426,3	15,6	18,8	treated
w tym składowane ^c	404,5	245,5	13,5	4,7	of which landfilled ^c
magazynowane czasowo ^d	178,5	36,3	45,3	28,6	temporarily stored ^d
W % wytworzonych:					In % of generated:
poddane odzyskowi ^b	65,6	71,1	96,9	97,5	recovered ^b
unieszkodliwione	25,1	26,7	0,8	1,0	treated
w tym składowane ^c	21,1	15,4	0,7	0,3	of which landfilled ^c
magazynowane czasowo ^d	9,3	2,3	2,3	1,5	temporarily stored ^d
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^e ; stan w końcu roku) w tys. t.....	44413,4	17753,8	14778,1	12969,3	Waste landfilled up to now (accumulated ^e ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi ^b z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t.....	371,0	257,0	1506,6	811,0	Waste recovered ^b from accumulated by 1 st January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha:					Area of storage yards in ha:
nie zrehabilitowane (stan w końcu roku).....	217,3	122,9	110,2	108,2	non-reclaimed (end of year)
zrehabilitowane (w ciągu roku).....	3,8	0,3	2,0	2,0	reclaimed (during the year)

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 76. b Do 2001 r. — wykorzystane. c Na terenach własnych zakładów i na terenach obcych. d Do 2001 r. — gromadzone przejściowo. e Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 8 on page 76. b Until 2001 — utilized. c On own plant grounds and other land. d Until 2001 — accumulated temporarily. e On own plant grounds.

TABL. 15 (21) **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2011 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2011

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone ^b Waste generated ^b		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumulated ^c ; end of year)	SPECIFICATION
	ogółem total	w tym poddane odzyskowi of which recovered		
	w tys. t in thous. t			
OGÓŁEM	1876,8	1829,4	12969,3	TOTAL
w tym:				of which:
Mieszanki popiołowo-żużlowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	55,4	49,2	12959,7	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów.....	458,8	457,9	0,6	Slag, furnace ash and particulates from boilers
Cząstki i pyły żelaza oraz jego stopów	5,2	5,2	-	Particles as well as iron and its alloys dust

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 76. b W ciągu roku. c Na terenach własnych zakładów.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 8 on page 76. b During the year. c On own plant grounds.

TABL. 16 (22) **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA**
Stan w dniu 31 XII
LEGALLY PROTECTED AREAS POSSESSING UNIQUE ENVIRONMENTAL VALUE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011		SPECIFICATION	
	w ha in ha				w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship		na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²
OGÓŁEM^a	586319,3	725285,9	755759,1	755645,0	64,5	5912,2	TOTAL^a
Parki narodowe ^b	7626,4	7626,4	7626,4	7626,4	0,7	59,7	National parks ^b
Rezerваты przyrody ^b	2431,0	2882,6	3820,8	3820,8	0,3	29,9	Nature reserves ^b
Parki krajo- brazowe ^{bc}	127167,3	126808,9	126539,1	126539,1	10,8	990,0	Scenic parks ^{bc}
Obszary chronionego krajobrazu ^c	448545,5	587572,1	617100,4	616986,4	52,7	4827,3	Areas of protected landscape ^c
Stanowiska dokumentacyjne	95,0	24,1	25,3	25,3	0,0	0,2	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajo- brazowe	67,8	53,8	103,9	103,9	0,0	0,8	Natural and scenic complexes
Użytki ekologiczne	386,3	318,0	543,2	543,1	0,0	4,2	Ecological areas

a Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwał rad gmin. b Bez otuliny. c Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajo-
brazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

a Including those created on the basis of gmina resolutions. b Excluding buffer zones. c Excluding nature reserves and other forms of nature protection within scenic parks and areas of protected landscape.

TABL. 17 (23) **ŚWIĘTOKRZYSKI PARK NARODOWY**
Stan w dniu 31 XII
ŚWIĘTOKRZYSKI NATIONAL PARK
As of 31 XII

LATA YEARS PARKI NARODOWE NATIONAL PARKS	Powierzchnia ^a w ha Area ^a in ha				
	parków narodowych national parks				otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the protected areas)
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	z liczby ogółem — pod ochroną ścisłą of grand total number — strictly protected		
			razem total	w tym lasów of which forests	
OGÓŁEM 2000	7626,4	7212,1	1731,3	1710,0	20780,4
TOTAL 2005	7626,4	7212,0	1715,2	1696,6	20780,4
2010	7626,4	7221,7	1715,2	1696,6	20780,4
2011	7626,4	7221,7	1715,2	1696,6	20780,4

a Powierzchnia parków w granicach województwa.
a Area of parks on the area of voivodship.

TABL. 18 (24) **PARKI KRAJOBRAZOWE**
Stan w dniu 31 XII
SCENIC PARKS
As of 31 XII

LATA YEARS PARKI KRAJOBRAZOWE SCENIC PARKS	Powierzchnia ^{ab} Area ^{ab}			
	ogółem total	w tym of which		
		lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód water
	w ha in ha			
OGÓŁEM 2000	128870,0	62586,1	56170,7	2472,7
TOTAL 2005	128876,1	64638,5	54959,7	2435,1
2010	128876,1	64638,5	54959,7	2435,1
2011	128876,1	64638,5	54959,7	2435,1
Zespół Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych	119711,0	58922,5	51590,7	2380,7
Nadnidziański Park Krajobrazowy	23164,0	2270,0	18253,2	347,5
Suchedniowsko-Oblęgorski Park Krajobrazowy	21407,0	19513,0	1664,0	230,0
Cisowsko-Orłowski Park Krajobrazowy	20706,0	13214,0	6246,0	1066,0
Chęcińsko-Kielecki Park Krajobrazowy	20505,0	7423,0	9652,2	157,0
Sieradowicki Park Krajobrazowy	12106,0	9803,0	1890,0	413,0
Szaniecki Park Krajobrazowy	10915,0	1091,5	8830,2	54,6
Kozubowski Park Krajobrazowy	6613,0	2513,0	4047,1	16,6
Jeleniowski Park Krajobrazowy	4295,0	3095,0	1008,0	96,0
Zespół Nadpiliczych Parków Krajobrazowych ...	9165,1	5716,0	3369,0	54,4
Przedborski Park Krajobrazowy	9165,1	5716,0	3369,0	54,4

a Powierzchnia parków w granicach województwa. b Łącznie z rezerwatami i pozostałymi formami ochrony przyrody położonymi na terenie parków.

a Area of parks on the area of voivodship. b Including nature reserves and other forms of nature protection located within parks.

TABL. 19 (25) **REZERWATY PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty Number	Powierzchnia Area			SPECIFICATION
		ogółem total	rezerwatów reserves		
			ścisłych ^a strictly protected ^a	częściowych ^b partially protected ^b	
		w ha	in ha		
OGÓŁEM 2000	67	2431,0	50,8	2380,2	TOTAL
2005	69	2882,6	50,8	2831,8	
2010	72	3820,8	-	3820,8	
2011	72	3820,8	-	3820,8	
Faunistyczne	2	766,4	-	766,4	Fauna
Krajobrazowe.....	2	64,5	-	64,5	Scenic
Leśne.....	22	1170,0	-	1170,0	Forest
Torfowiskowe.....	3	457,4	-	457,4	Peat-bog
Florystyczne	4	40,0	-	40,0	Flora
Wodne	1	413,0	-	413,0	
Przyrody nieożywionej.....	28	816,0	-	816,0	Inanimate nature
Stepowe	9	92,9	-	92,9	Steppe
Słonoroślowe.....	1	0,6	-	0,6	Halophyte

a Rezerwaty, w których chroniona jest cała przyroda i zakazane są wszelkie czynności gospodarcze. b Rezerwaty, w których chronione są tylko niektóre składniki przyrody, a czynności gospodarcze są w odpowiedni sposób ograniczone.

a Reserves in which all forms of nature are protected and all economic activity is prohibited. b Reserves in which only some forms of nature are protected and economic activity is limited.

TABL. 20 (26) **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
NATURE MONUMENTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Poje- dyncze drzewa Individual trees	Grupy drzew Tree clusters	Głazy narzu- towe Erratic boulders	Skalki, groty, jaskinie i inne Stones, grottos, caves and others	Aleje Alleys
OGÓŁEM 2000	689	429	98	36	111	15
TOTAL						
2005	460	233	82	36	104	5
2010	713	501	69	37	90	16
2011	714	501	68	37	92	16

TABL. 21 (27) **WYMIAR I WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA CELOWE FUNDUSZE EKOLOGICZNE**
RATES AND RECEIPTS FROM FEES AND FINES TO THE ECOLOGICAL FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wymierzono <i>Administered</i>		Wpłynęło <i>Income</i>		SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS					
Opłaty^a	2000	49116,6	46984,3		Payments^a
	2005	.	30646,9		
	2010	.	59164,3		
	2011	.	59110,8		
w tym za:					<i>of which for:</i>
Gospodarkę ściekową i ochronę wód....		.	11784,2		<i>Waste water management and protection of waters</i>
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu		.	32230,6		<i>Protection of ambient air and climate</i>
Gospodarkę odpadami		.	14539,8		<i>Waste management</i>
Kary^b za nieprzebranie przepisów ochrony środowiska	2000	492,9	492,9		Fines^b for not meeting environmental protection norms
	2005	5556,0	231,8		
	2010	7763,6	285,4		
	2011	6427,5	164,0		
w tym za przekroczenie:					<i>of which for exceeding:</i>
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi		6085,5	630,8		<i>Norms of discharging waste water into waters and into the ground</i>
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza		-	-		<i>Permissible emission of air pollutants</i>
FUNDUSZ OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH AGRICULTURAL AND FORESTRY LAND PROTECTION FUND					
O G Ó Ł E M — opłaty za wyłączenie gruntów rolnych na cele nierolnicze	2000	464,8	486,7		T O T A L — payments for designating agricultural land for non-agricultural purposes
	2005	1130,4	1186,8		
	2010	1077,0	978,3		
	2011	1366,8	965,7		
w tym:					<i>of which:</i>
Roczne		868,5	730,2		<i>Annual</i>
Jednorazowe należności		498,3	221,9		<i>One-time payments</i>

a Bez opłat za wydobywanie kopalin. b W zakresie wymierzonych kar - dane Inspekcji Ochrony Środowiska.

Ź r ó d ł o: w zakresie funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej — dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w zakresie Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych i Leśnych — dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

a Excluding fees for mining. b In regard to inflicted fines - data of the Inspection of Environmental Protection.

S o u r c e: in regard to the funds for environmental protection and water management — data of the Administration of National Environmental Protection and Water Management Fund, in regard to the Agricultural and Forestry Land Protection Fund — data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 22 (28) **KIERUNKI FINANSOWANIA WOJEWÓDZKICH FUNDUSZY OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
DIRECTIONS OF FINANCING OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2011		SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>		w odsetkach <i>in percent</i>		
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	3798,1	6934,4	2410,4	4,7	<i>Protection of ambient air and climate</i>
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	25212,7	57340,0	48253,4	95,0	<i>Waste water management and protection of waters</i>
Gospodarka odpadami	2004,0	2109,2	106,0	0,2	<i>Waste management</i>
Pozostałe	3110,4	2012,9	-	-	<i>Others</i>

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

S o u r c e: data of the Administration of National Environmental Protection and Water Management Fund.

TABL. 23 (29) **NAKLADY NA ŚRODKI TRWAŁE ^a SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS ^a IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Ochrona środowiska	162242,1	154823,6	584296,4	788669,8	Environmental protection
w tym:					<i>of which:</i>
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu.....	68910,2	23164,1	93090,1	423617,8	<i>Protection of air and climate</i>
w tym wydatki na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	12780,0	7227,8	31980,5	400234,0	<i>of which expenditures on modern fuel combustion technologies as well as the modernization of boiler and thermal energy plants</i>
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	81234,5	117558,2	461776,7	336787,8	<i>Waste water management and protection of waters</i>
w tym wydatki na:					<i>of which expenditures on:</i>
oczyszczanie ścieków komunalnych	27104,7	17194,0	251018,9	93953,5	<i>municipal waste water treatment</i>
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	49065,4	95268,0	202104,3	223812,0	<i>sewerage system for the transport of waste water and waste water basins</i>
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	10610,0	9916,1	15883,3	23620,1	<i>Waste management, protection and recovery of soils, protection of surface and underground waters</i>
w tym wydatki na:					<i>of which expenditures on:</i>
zbieranie odpadów ^b i ich transport	2251,3	901,4	1604,0	1195,0	<i>waste collection ^b and transport</i>
w tym selektywne zbieranie odpadów	771,1	-	164,0	32,0	<i>of which selective waste collection</i>
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	8136,1	2402,8	3142,0	606,7	<i>removal and treatment of waste ^b</i>
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	139,1	565,4	9172,0	5976,8	<i>reclamation of waste dumps, sludge tanks and waste landfills as well as other devastated and degraded areas</i>
Zmniejszanie hałasu i wibracji.....	242,0	1987,4	2898,8	1688,6	<i>Noise and vibration reduction</i>
Gospodarka wodna	68428,4	79548,2	122191,9	86409,9	Water management
wydatki na:					<i>expenditures on:</i>
Ujęcia i doprowadzenia wody	43212,4	30275,9	53084,1	50868,4	<i>Water intakes and systems</i>
Stacje uzdatniania wody	1777,5	3145,9	1368,7	-	<i>Water treatment plants</i>
Zbiorniki i stopnie wodne	16591,0	35570,9	4515,6	14042,3	<i>Reservoirs and falls</i>
Regulację i zabudowę rzek i potoków	1344,0	4287,3	66,3	5622,8	<i>Regulation and management of rivers and streams</i>
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp.....	5503,5	6268,2	63157,2	15876,4	<i>Flood embankments and pump stations</i>

^a Do 2001 r. określane jako nakłady inwestycyjne; według lokalizacji inwestycji; wydatki te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.

^a Until 2001 defined as investment outlays; by investments localization; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 24 (30) **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					Ability of completed systems to reduce pollutants in t/y:
pyłowych	889	406	-	7	particulates
gazowych	29	401	-	39	gases
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Waste water management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					Sewerage system in km for the transport of:
ścieki	150,4	336,0	420,0	562,1	waste water
wody (ścieki) opadowe	8,0	5,7	16,3	30,7	precipitation water (waste water)
Oczyszczalnie ścieków:					Waste water treatment plants:
obiekty	12	5	4	7	facilities
w tym:					of which:
oczyszczalnie komunalne	11	5	4	7	municipal
mechaniczne	4	2	2	3	mechanical
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	8	3	2	3	biological (excluding fermentation tanks)
o podwyższonym stopniu oczyszczania (w tym chemiczne)	-	-	-	1	with increased level of treatment (including chemical)
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	28663	2899	3173	16131	capacity of treatment plants in m ³ /24h
w tym:					of which:
oczyszczalni komunalnych ...	28365	2799	3173	15431	municipal
mechanicznych	24722	2080	1995	12145	mechanical
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	3941	719	1178	3786	biological (excluding fermentation tanks)
o podwyższonym stopniu oczyszczania (w tym chemiczne)	-	100	-	200	with increased level of treatment (including chemical)
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					Industrial waste pre-treatment plants:
obiekty	1	1	-	-	facilities
przepustowość w m ³ /d	120	50	-	-	capacity in m ³ /24h
Gospodarka odpadami					Waste management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					Treatment systems of waste:
obiekty	1	1	-	-	facilities
wydajność w t/r	62300	72150	-	-	capacity in t/y
Składowiska dla odpadów komunalnych:					Landfills of municipal waste:
obiekty	1	-	-	-	facilities
powierzchnia w ha	4,6	-	-	-	area in ha
wydajność w t/r	655552	-	-	-	capacity in t/y
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^b w m ³ /d	24064	465	1591	2000	Capacity of water intakes ^b in m ³ /24h
Uzdatnianie wody w m ³ /d	25	1577	1200	-	Water treatment in m ³ /24h
Sieć wodociągowa w km	427,9	241,0	360,9	218,7	Water-line system in km
Zbiorniki wodne:					Water reservoirs:
obiekty	3	2	-	2	facilities
pojemność w tys. m ³	51,1	374,0	-	150,3	capacity in thous. m ³